

Dosarul nr. 2ra-1001/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ciubotaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, G. Dașchevici, A. Panov)

ÎNCHEIERE

05 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov,

în cauza civilă, la cererea depusă de către Varvara Efimova, persoane interesate Vladimir Grigorievșchii și Primăria or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău cu privire la constatarea faptului uzucapiunii,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov și a fost menținută hotărârea din 22 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 19 noiembrie 2018, Varvara Efimova a depus cerere cu privire la constatarea faptului uzucapiunii, persoane interesate Vladimir Grigorievșchii și Primăria or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii, petiționara a indicat că la 11 septembrie 1972, în afara căsătoriei, împreună cu Grigorievșchii Vladimir au procurat în cote-părți egale casa de locuit din XXXXX.

A susținut că, deoarece Grigorievșchii Vladimir nu-și mai executa obligațiile de întreținere a bunurilor imobile, plecând din casa de locuit, a fost nevoită să administreze în întregime imobilele timp de 43 de ani. Din cauza crizei financiare, dar și a condițiilor nefavorabile, casa de locuit fiind amplasată în zonă cu alunecări de teren, a investit în reparația și întreținerea doar a casei de locuit cu nr. cadastral XXXXX, celelalte construcții amplasate pe teren au ajuns în stare deplorabilă și au fost demolate.

A invocat că la 16 iunie 2010 Primăria or. Vadul lui Vodă i-a eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX asupra ½ cotă-parte din terenul aferent casei de locuit. Iar, prin hotărârea din 26 octombrie 2010 a Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău, a fost recunoscut dreptul ei de proprietate, dobândit prin

uzucapiune, asupra celeilalte ½ cotă-parte din terenul aferent casei de locuit din XXXXX.

La 24 februarie 2011, petiționara a înregistrat dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX, în temeiul titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a hotărârii judecătorești. Conform datelor din Registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate asupra construcțiilor cu nr. cadastrale XXXXX a fost înregistrat la 25 noiembrie 2005 după Grigorievșchii Vladimir și reclamantă, fiecare deținând câte ½ cotă-parte.

A menționat că având o vârstă înaintată, a decis să dispună de bunurile sale pentru cauză de moarte. În tot acest timp, bunul imobil a suferit mai multe reparații și utilări, care au sporit valoarea acestuia de zeci de ori. Astfel, în contractul de vânzare-cumpărare nr. 1-1937 din 11 septembrie 1972, valoarea cotei-părți de ½ din casa de locuit constituia 1000 de ruble, pe când în prezent acest bun valorează 48 908 lei.

Petiționara a afirmat că a deținut și a folosit potrivit destinației sub autoritatea unui proprietar această cotă-parte, a achitat plățile obligatorii aferente acestui imobil, iar în perioada administrării nimeni nu a înaintat pretenții în vederea tulburării posesiunii utile a acestui bun.

A solicitat constatarea faptului uzucapiunii a ½ cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX, amplasată XXXXX cu dispunerea înregistrării în Registrul bunurilor imobile pe numele ei a dreptului dobândit prin uzucapiune asupra ½ cotă-parte din imobilul menționat.

Prin hotărârea din 22 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă cererea depusă de Varvara Efimova, ca fiind neîntemeiată.

La data de 29 mai 2019 Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 22 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea să fie admisă integral.

Prin decizia din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov și a fost menținută hotărârea din 22 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că pentru dobândirea dreptului de proprietate prin uzucapiune este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: cel care posedă bunul trebuie să fi de bună-credință; posesiunea trebuie exercitată timp de 5 ani în cazul bunurilor mobile și de 15 ani în cazul bunurilor imobile; posesiunea trebuie să fie utilă. Bunurile imobile vor putea fi dobândite în proprietate prin uzucapiune numai în cazurile în care acestea nu sunt înregistrate în registrul bunurilor imobile ținut de către Oficiile Cadastrale Teritoriale.

Instanța de apel a constatat că, potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile din 24 septembrie 2018, Grigorievșchii Vladimir deține dreptul de proprietate asupra ½ cotă parte din bunul imobil nr. XXXXX, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.1-1940 din 11 septembrie 1972. Terenul aferent imobilului, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 16 iunie 2010 și hotărârii din 26 octombrie 2010 a Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău, constituie proprietatea petiționarei Efimova Varvara. Totodată, potrivit copiei dosarului tehnic, casa

individuală de locuit lit. B a fost ruinată, conform actului din 09 septembrie 1988, ca urmare a cutremurului de pământ și alunecărilor de teren, iar, construcția accesorie (șură) lit.1 a fost demolată fără autorizație de desființare.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a conchis că în speță, nu sunt respectate condițiile impuse de lege pentru solicitarea constatării faptului uzucapiunii, deoarece bunul imobil este înregistrat în Registrul bunurilor imobile și cota-parte asupra acestuia nu poate fi dobândit prin uzucapiune.

De asemenea, instanța de apel a reținut prevederile art. 320 alin. (2) din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019), potrivit cărora uzucapiunea imobiliară constituie unul din modurile de dobândire a dreptului de proprietate asupra imobilului, iar drept temei al înregistrării dreptului de proprietate, dobândit prin uzucapiune, va fi hotărârea judecătorească irevocabilă de constatare a faptului uzucapiunii. Astfel, instanțele judecătorești constată posesiunea, folosința și dispoziția unui bun imobil în drept de proprietate numai în cazul în care petiționarul a avut un document care confirmă dreptul de posesiune asupra acestui imobil, însă actul este pierdut și restabilirea lui este imposibilă.

În opinia Curții de Apel Chișinău, instanța de fond temeinic a remarcat faptul că instanța judecătorească, la examinarea unor asemenea cereri, constată numai faptul existenței documentelor care confirmă aparținerea imobilului petiționarului și nu dreptul lui de proprietar. Totodată, petiționarul trebuie să prezinte probe despre imposibilitatea de a obține documentul sau despre imposibilitatea restabilirii lui.

Raportând la caz cele indicate supra, instanța de apel a relevat că instanța de fond just a respins cererea, or, în prezenta speță, petiționara dispune de extrasul din Registrul bunurilor imobile precum că imobilul, proprietate comună pe cote părți, constituie proprietatea Varvarei Efimova și a lui Grigorievșchii Vladimir.

La data de 16 martie 2020, ora 22:39, prin intermediul poștei electronice, Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 22 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care cererea să fie admisă integral.

La data de 19 martie 2020 Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, a declarat recurs, înregistrat la Curtea Supremă de Justiție cu semnătură olografă, împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 22 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care cererea să fie admisă integral.

În motivarea recursului, reprezentantul recurenteii a reiterat circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea cu privire la constatarea faptului uzucapiunii și în cererea de apel, indicând că instanța de apel a aplicat și interpretat eronat normele de drept material.

A susținut că instanța de apel a aplicat în defavoarea recurenteii dispozițiile art. 320 și 332 din Codul civil, menționând că bunurile imobile vor putea fi dobândite în proprietate prin uzucapiune numai în cazurile în care acestea nu sunt înregistrate în

Registrul bunurilor imobile ținut de OCT. Or, Grigorievșchii Vladimir a părăsit localitatea mai mult de 35 de ani, a plecat într-o direcție necunoscută și nu s-a mai întors, fapt constatat prin hotărârea nr. 2-2531/2010 din 26 octombrie 2010 a Judecătorei Ciocana mun. Chișinău.

A precizat că posesiunea necesară uzucapiunii nu a fost discontinuă, a durat mai mult de 15 ani până la înregistrarea în Registrul bunurilor imobile, nu a fost tulburată sau precară. Iar, motivul invocat de instanțele de judecată precum că dreptul de proprietate a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile nu este unul relevant speței.

La 04 iunie 2020, copia recursului declarat de Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov a fost expediată în adresa lui Grigorievșchii Vladimir și Primăria or. Vadul lui Vodă, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 151-154).

Intimații nu și-au valorificat dreptul respectiv și nu au depus referință.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 105 alin. (5) din Codul de procedură civilă, dacă părțile și alți participanți la proces sunt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

Din materialele cauzei rezultă că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 05 decembrie 2019.

La 13 ianuarie 2020, Curtea de Apel Chișinău a expediat decizia integrală la adresa electronică a reprezentantului apelantei Varvara Efimova, avocatul Ludmila Stoianov – XXXXX (f.d. 122), indicată de către ultima în mandatul avocațional (f.d. 7) și în cererea de apel (67, 89).

Respectiv, termenul de 2 luni de declarare a recursului a început să curgă de la 14 ianuarie 2020, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei instanței de apel și

a expirat la 16 martie 2020, având în vedere că 14 martie 2020 este zi de sâmbătă.

La data de 16 martie 2020, ora 22:39 Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, a expediat la poșta electronică a Curții Supreme de Justiție cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 22 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care cererea să fie admisă integral (f.d. 125-127).

La data de 19 martie 2020 Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, a declarat recurs, înregistrat la Curtea Supremă de Justiție cu semnătură olografă, împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 22 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care cererea să fie admisă integral (f.d. 129-130).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul a fost declarat de către Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

Or, termenul limită de declarare a recursului a expirat la 16 martie 2020, pe când avocatul Ludmila Stoianov a declarat recurs din numele Varvarei Efimova la 19 martie 2020.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nu poate reține recursul expediat la poșta electronică la data de 16 martie 2020, ora 22:39, deoarece, în cazul în care subiectul procesual comunică instanței de judecată un act procesual (o cerere, un demers etc.) prin intermediul poștei electronice, în afara programului de lucru al acesteia, momentul recepționării actului procesual se va considera ora la care își începe activitatea instanța de judecată respectivă.

Astfel, recursul a fost înregistrat de Curtea Supremă de Justiție la 17 martie 2020.

Mai mult ca atât, recursul expediat la poșta electronică nu întrunește condițiile de autenticitate a documentului electronic, care se depune cu semnătură electronică avansată calificată.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază cu certitudine că, contestarea actului judecătoresc cu depășirea intervalului de timp menționat demonstrează atitudinea neglijentă a recurentului față de drepturile procedurale conferite de legislația națională.

Pe cale de consecință, examinarea unui recurs depus cu omiterea termenului de declarare, împotriva unei hotărâri definitive ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimei la un proces echitabil.

Relevantă în acest aspect este hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Ponomaryov contra Ucrainei (cererea nr. 3236/03, 03 aprilie 2008), în conținutul căreia Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, deși, în speță nu

era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că, revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (1) și (2), 433 lit. b) și 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către Varvara Efimova, reprezentată de avocatul Ludmila Stoianov, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic